

Buabon kaunehin ferezi

Astri on yökylässä *buabon* luona. Se on parasta, mitä voi kuvitella. Jopa parempaa kuin lauantain irtokarkkien valinta tai Pikku Kakkosen katsominen. Buabon kanssa voi tehdä *käziruadieloi* tai pitää *piiruatalgohot*. *Piiruat* ovat Astrin herkkuruokaa, koska niitä on niin monta erilaista. On esimerkiksi *sulčinat* ja *šipanniekat*. Nam – jo pelkät sanat maistuvat hyvältä Astrin kielen päällä.

– Kun minä olin sinun ikäisesi, erilaisten leivonnaisten tekeminen oli minulle mieleistä puuhaa. Silloin ennen vanhaan kaikki lapset opetettiin leipomaan jo pienestä pitäen. *Pravobuabo* opetti minut rypyttämään piiruat.

– Minä en osaa rypyttää kuin vähän otsaani, katso! Astri kikattaa ja näyttää buabolla kurtistamalla kulmiaan oikein lujaa.

– Harjoittele sinä ensin minun kanssani rypyttämään piirakoita. Otsa rypytyy kyllä iän myötä ilman harjoittelua aivan itsestään, buabo naurahtaa.

Buabo kertoo usein tarinoita lapsuudestaan Impilahdella, ja Astri kyselee milloin mistäkin. Tällä kertaa Astria kiinnostaa, miksi on olemassa karjalanpiirakoita ja miksi ne tulevat usein pakastealtaasta tai kaupan paistopisteeltä, kun niitä kerran voi kotonakin tehdä.

– Karjalanpiirakoille on eri nimityksiä Karjalan eri kolkissa. Vienen serkku Tuarie puhui aina *kalitoista*, kun taas *diedo* puhui šipanniekoista. Minulle ne ovat aina olleet piiruat. Niiden tekeminen on taito, jota

pitää opetella. Nykyään harva osaa tehdä niitä enää itse. Sen vuoksi moni ostaa ne valmiina paistopisteeltä tai pakastealtaasta ja lämmit-
tää ne kotona syötäviksi. Se ei tee niistä yhtään sen huonompia kuin kotona leivotut, buabo sanoo ja hymyilee lempeästi Astrille.

– Kun sinä opit karjalan kielen sanoja ja teet piirakoita minun kans-
sani, se on kuin sytyttäisit pienen tuohuksen pimeään. Sen liekin valo näkyy tuonilmaisiin pravobuabolla asti.

– Karjalaisuus on kuin iso ja kaunis metsä, jossa kukkuu kultainen
käki. Siinä metsässä kasvaa vahvoja, vanhoja puita, joilla on syvälle
maahan ulottuvat juuret. Minä ja pravobuabo kasvoimme sen metsän
keskellä, Laatokan rannalla, ja sieltä me toimme mukamme karja-
laiset perinteet ja tuohuksen valon sinulle asti.

Seuraavana aamuna Astri herää buabon luona tuttuun lattian narah-
dukseen. Buabo asuu vanhassa karjalaisessa talossa, jonka Suojärveltä
kotoisin ollut diedo rakensi perheen kodiksi. Talo on vähän samanlai-
nen kuin Bomban talo Nurmeksessa, mutta paljon pienempi. Senkin
ikkunalaudoissa on käsin maalattuja koristeita, ja katon päissä olevissa
tuulilaudoissa on kaiverrettuja kuvioita, jotka näyttävät melkein pitsiltä.

Diedon rakentamassa talossa on paljon tilaa leikkiä monenlaisia leik-
kejä. Ovesta sisään astuttaessa eteisen lattia narahtaa erityisen hassusti.
Eteisen naulakossa roikkuu iso rivi takkeja ja lakkeja, joiden taakse on
hyvä piiloutua leikkimään.

Lattialaudan narahdukseen herännyt Astri nousee ylös ja kiirehtii
eteiseen. Hän huomaa, että naulakkoon on ilmestynyt jotain uutta.
Tavallisten takkien ja lakkien joukossa on buabon perinteisiä karja-
laisia kansanvaatteita, vaikka ne eivät yleensä asu siellä. Myös Astrin

suosikki, buabon kaunehin *ferezi*, on muuttanut naulakkoon. Buabon ferezi on tehty maailman kauneimmasta punaisesta kankaasta. Sen vuoksi Astrin mielestä buabon ferezi on niin *čoma*. Buabo pukee aina ferezin kanssa päähänsä perinteisen naimisissa olevan naisen päähiineen, *čäpčän*.

Buabon vaatteet tunnistaa siitä, että ne tuoksuvat *obrazačupun* edessä tupruavalta suitsutussavulta. Tuoksu on kuin joku olisi sytyttänyt sata hunajaista tuohusta samaan aikaan ja lisännyt joukkoon kedollisen kukkia. Ferezin kankaan suhina kuulostaa Astrin mielestä melkein samalta kuin suitsutusastian ketjussa riippuvat heleät kilkattavat kellot. Astri pyörittelee naulakossa roikkuvaa ferezin helmaa sormiensa välissä ja nuuhkaisee sitä. Hän tuntee sormenpäissään kankaan pinnassa pieniä kohokuvioita, ja kangas välkehtii valoa vasten kuin rubiini.

– Tämä tosiaan on buabon kaunehin ferezi! Mutta miksi se on täällä? Ei sen paikka ole eteisen naulakossa. Ferezi asuu *magavopertin* suuressa puisessa kaapissa, Astri pohdiskelee ääneen eteisessä.

“Ehkä buabo pitää *pruazniekan*!” Astri miettii innostuneena, tanssahtelee muutaman askeleen suojärveläistä katrillia ja *bokittau* pari kertaa niin kuin Suojärven katrillissa on tapana.

Magavopertin kaapin sisällä asuu myös pravobuabon silkkinen *vihkipaikka*, jonka reunat ovat täynnä ohuita aaltoilevia silkkihapsuja. Astri pinkaisee kaapille tarkistamaan. Paikka on yhä omalla paikallaan kaapissa, eikä se ole muuttanut eteiseen.

Astri kävelee buabon viereen *obrazačupun* eteen ja kysyy:

– Miksi sinun kaunein ferezi on muuttanut eteiseen? Eikö sen koti ole kaapissa?

Buabo katsoo Astria, ja hänen lempeät, ryppyiset kasvonsa kääntyvät lämpimään hymyyn.

– Minä olen jo kovin vanha buabon käppänä, melkein satavuotias. Se on saman verran kuin lasket molempien käsien sormet yhteen ja teet sen kymmenen kertaa. Niin monta vuotta minä olen. Minä astun pian tielle kohti tuonilmaista. Sitä tietä kutsutaan kuolemaksi. Haluan, että hienoimmat vaatteeni ovat puhtaina ja valmiina, buabo kertoo rauhallisella äänellään.

– Mutta miksi pravobuabon paikka ei ole myös eteisessä? Astri kysyy.

– Se ei lähde minun mukaani tuonilmaisiin. Se jää odottamaan sinua, buabo sanoo ja silittää Astrin päätä.

Astri ei ihan ymmärrä, vaikka tietääkin, mitä tuonilmainen tarkoittaa. Buabo aina sanoo, että tuonilmainen on ikonien takana, ja siellä meidän esivanhempamme odottavat meitä. Tämänilmainen on ainakin helpompi ymmärtää: se on tämä maailma, jossa ollaan nyt.

